

บทที่ 5

นโยบายงบประมาณขาดดุล

1. สรุปเนื้อหา

การศึกษาการคลังรัฐบาลหรือการคลังสาธารณะ จะศึกษา โครงสร้างใหญ่ ๆ อยู่ 3 โครงสร้างด้วยกัน คือ รายได้ รายจ่าย และการก่อหนี้สาธารณะ โดยวิธีการงบประมาณนั้น รายจ่ายต้องเท่ากับรายรับหรือมีความสมดุลอยู่แล้ว เพราะรายรับจะเท่ากับรายได้บวกเงินกู้ บวกเงินคงคลัง

แต่ในทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียกกันว่างบประมาณเกินดุล สมดุล หรือขาดดุล เป็นการมองความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายกับรายได้ ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายได้ งบประมาณจะขาดดุล รายจ่ายเท่ากับรายได้งบประมาณจะสมดุล รายจ่ายน้อยกว่ารายได้งบประมาณจะเกินดุล พิจารณาดูสมการข้างล่าง

$$\text{รายจ่าย} = \text{รายได้} + \text{เงินกู้} + \text{เงินคงคลัง}$$

โดยที่ รายได้จะมาจาก

- รายได้จากภาษีอากร
- รายได้จากรัฐพาณิชย์
- รายได้จากการขายสินค้าและบริการ
- รายได้จากการปรับปรุงภาษีและค่าธรรมเนียม
- รายได้อื่น ๆ

ในบรรดาแหล่งที่มาของรายได้ ประมาณ 80-90 เปอร์เซ็นต์ จะมาจากรายได้จากภาษีอากร รายได้จากภาษีอากรจึงเป็นตัวกำหนดรายจ่ายของรัฐบาลที่สำคัญที่สุด ฉะนั้นเวลาพูดถึงรายได้จึงมักจะหมายถึงรายได้จากภาษีอากร เมื่อรายจ่ายไม่เท่ากับรายได้ จึงเกิดกรณีงบประมาณเกินดุลหรือขาดดุล ถ้างบประมาณขาดดุลรัฐบาลจึงหาเงินมาใช้จ่ายโดยการกู้หรือก่อหนี้สาธารณะ และ/หรือนำเงินคงคลังออกมาใช้จ่าย ซึ่งเงินคงคลังก็คือ เงินออมของ

รัฐบาลที่เกิดจากเงินเหลือใช้หรือใช้ไม่หมดในปีงบประมาณก่อน หรือใช้ไม่หมดในวงงบประมาณของปีงบประมาณนั้น ๆ

ในบทนี้จะเป็นการพิจารณาการชดเชยงบประมาณขาดดุลโดยวิธีการต่าง ๆ เพราะการชดเชยงบประมาณขาดดุลไม่จำเป็นว่าจะทำได้เพียงการกู้หรือการก่อหนี้สาธารณะเท่านั้น แต่ยังมีวิธีการอื่น ๆ อีกมากที่ทำได้ เช่น การลดอัตราภาษี และการเปลี่ยนแปลงฐานปริมาณเงิน เป็นต้น

1.1 การขยายตัวของรายได้โดยวิธีการงบประมาณสมดุลและขาดดุล

งบประมาณขาดดุล คือ รายได้จากภาษีอากรน้อยกว่ารายจ่ายของรัฐบาล ($T < G$) ส่วนนโยบายงบประมาณสมดุล คือ รายได้จากภาษีอากรเท่ากับรายจ่าย ($G = T$)

นโยบายงบประมาณขาดดุลจะก่อให้เกิดการขยายตัวของรายได้และการมีงานทำอย่างเต็มที่ หรือทำให้รายได้ขยายตัวเท่ากับผลของค่าตัวทวีทางการคลังที่แท้จริง (pure fiscal multiplier) ต่อเมื่อการใช้นโยบายงบประมาณขาดดุลจะต้องไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น นั่นคือจะต้องหาวิธีการชดเชยงบประมาณส่วนที่ขาดดุลด้วยการทำให้ปริมาณเงินขยายตัวไปเป็นจำนวนที่เพียงพอ ที่จะไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ไม่เช่นนั้นแล้ว รายได้จะไม่ขยายตัวเต็มที่

นโยบายงบประมาณสมดุล ก็เช่นเดียวกัน จะก่อให้เกิดการขยายตัวอย่างเต็มที่หรือขยายตัวเท่ากับค่าตัวทวีของงบประมาณสมดุล ซึ่งเท่ากับ 1 ต่อเมื่อปริมาณเงินขยายตัวในระดับที่ไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น

สรุป นโยบายงบประมาณขาดดุลจะไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวของรายได้เต็มที่ เพราะอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น การลงทุนลดลง รายได้จึงไม่ขยายตัวไปเท่ากับผลของค่าตัวทวี ส่วนงบประมาณสมดุลทำให้รายได้สุทธิของประชาชนลดลง การออมและการบริโภคลดลง รายได้จึงไม่ขยายตัวเต็มที่เท่ากับผลของค่าตัวทวี นโยบายทั้งสองจะก่อให้เกิดการขยายตัวของรายได้เต็มที่ จะต้องทำให้ปริมาณเงินขยายตัวไปเป็นจำนวนที่เพียงพอที่จะไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น

1.2 การเปลี่ยนแปลงฐานปริมาณเงินเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล

การชดเชยงบประมาณขาดดุลโดยทั่วไปจะทำโดยการก่อหนี้หรือการกู้เงิน การชดเชยงบประมาณขาดดุลโดยวิธีการเช่นนี้ เป็นการสร้างภาระให้กับคนรุ่นหลัง การเปลี่ยน

แปลงฐานปริมาณเงินเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล เป็นวิธีการที่ไม่สร้างภาระให้กับคนรุ่นหลัง และไม่ก่อให้เกิดการขาดเสถียรภาพทางการคลังของรัฐบาล

ฐานปริมาณเงิน คือ บัญชีที่จะไปมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร บัญชีดังกล่าวคือ

- อัตราเงินเสดสำรองของธนาคารพาณิชย์
- อัตราสำรองช่วงซื้อลด
- การซื้อขายพันธบัตร
- การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์
- อัตราดอกเบี้ย
- วงเงินเบิกเกินบัญชี
- วงเงินการเปิด L/C
- บัญชีอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงิน

เมื่อเราเปลี่ยนแปลงฐานปริมาณเงินบัญชีใดบัญชีหนึ่ง จะทำให้ปริมาณเงินเปลี่ยนแปลงไป เช่น ลดอัตราเงินเสดสำรองตามกฎหมายจาก 20% มาเป็น 18% จะทำให้ธนาคารพาณิชย์ขยายเงินฝากได้มากขึ้น พูดอีกนัยหนึ่งคือการสร้างเงิน (money creation) เมื่อเงินฝากขยายตัวมากขึ้น ปริมาณเงินก็จะมากขึ้น อัตราดอกเบี้ยจะลดลง การลงทุนเพิ่มขึ้น ระบายได้และการจ้างงานทำจะมากขึ้น เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นอำนาจซื้อของสังคมก็มากขึ้น รัฐบาลก็จะมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะป็นภาษีฐานเงินได้ (income-based tax) หรือภาษีฐานการบริโภค (consumption-based tax)

รายได้จากภาษีที่เพิ่มขึ้นก็อาจจะเพียงพอหรืออาจจะมากกว่าส่วนที่รัฐบาลขาดดุลอยู่ การชดเชยงบประมาณขาดดุลโดยวิธีการเช่นนี้ เป็นวิธีการที่ไม่สร้างภาระหนี้ให้กับคนรุ่นหลัง ขณะเดียวกันรายได้และการจ้างงานทำก็เพิ่มขึ้น ประเด็นที่ควรระวังก็คือ ต้องควบคุมระดับราคาไว้ให้ได้หรือให้เพิ่มขึ้นน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นได้

1.3 การลดอัตราภาษีเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล

โดยทั่วไปแล้ว เมื่อรัฐบาลเผชิญกับงบประมาณขาดดุลก็มักจะรีดภาษีจากประชาชน โดยการเพิ่มอัตราภาษี เปลี่ยนแปลงฐานภาษีหรือเก็บภาษีแปลก ๆ เช่น การจัดเก็บภาษีผู้เดินทางไปต่างประเทศ วัตถุประสงค์หนึ่งก็เพื่อหาเงินมาชดเชยงบประมาณขาดดุลนั่นเอง

ในบางครั้งการลดอัตราภาษีก็สามารถที่จะทำให้รัฐบาลมีรายได้จากภาษีเพิ่มขึ้นเช่นกัน เพราะอัตราภาษีที่ลดลงจะทำให้เงินได้สุทธิของภาคเอกชนเพิ่มขึ้น การบริโภค การออม และการลงทุนก็จะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้รัฐบาลมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น เงื่อนไขทางคณิตศาสตร์ที่จะทำให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีได้มากขึ้นเมื่อลดอัตราภาษีลง คือ

โดยที่

$$T = tY$$

T = รายได้จากภาษี

t = อัตราภาษี (tax rate)

Y = รายได้ประชาชาติ

อนุพันธ์รวมจะได้ว่า

$$dT = t \cdot dY + Ydt$$

เอา dt หารตลอด

$$\frac{dT}{dt} = t \cdot \frac{dY}{dt} + Y$$

การลดอัตราภาษีที่จะทำให้รายได้จากภาษีเพิ่มขึ้น dT/dt จะต้องน้อยกว่าศูนย์ นั่นคือ

$$\frac{dT}{dt} = t \cdot \frac{dY}{dt} + Y < 0$$

การลดอัตราภาษีจะได้ผลมากขึ้น ในการที่จะทำให้รัฐบาลมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น จะต้องทำบนเงื่อนไขหรือในขณะนี้

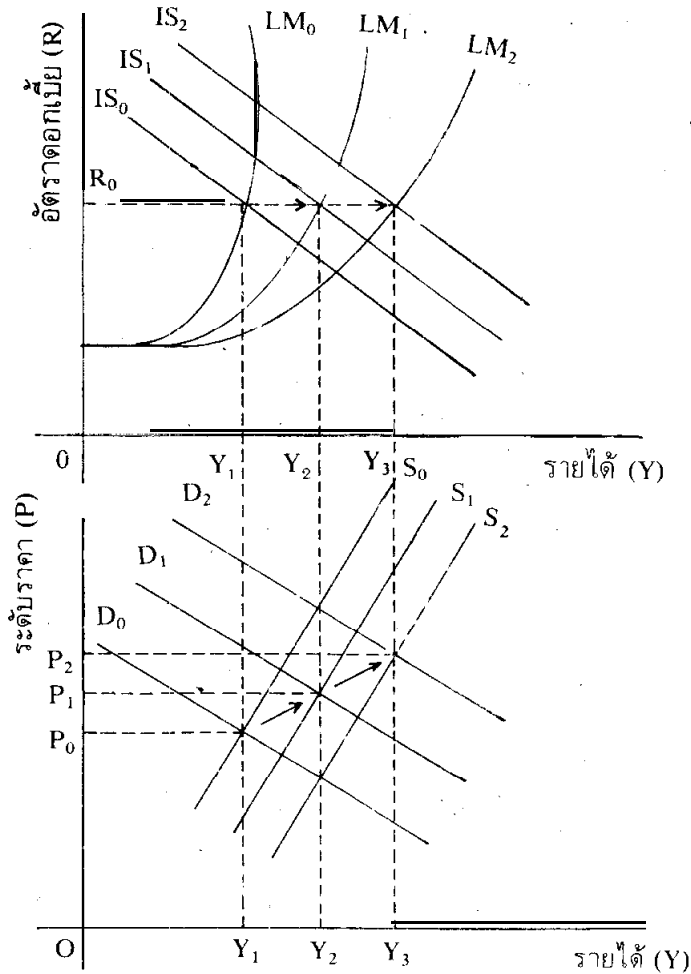
- (ก) อัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง
- (ข) เศรษฐกิจต้องมีประสิทธิภาพการผลิตส่วนเกิน
- (ค) เศรษฐกิจปรากฏสภาพการว่างงาน
- (ง) การลงทุนมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ
- (จ) ความต้องการถือเงินไว้เกินกว่ามีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ย

1.4 การก่อหนี้เพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล

การก่อหนี้เพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล (debt finance) เป็นวิธีการที่รัฐบาลทั่วไปมักจะกระทำกัน วัตถุประสงค์หลักของการใช้นโยบายงบประมาณขาดดุลก็เพื่อที่จะยกระดับรายได้และการมีงานทำให้สูงขึ้น โดยเฉพาะ การก่อหนี้เพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุลจะต้องมี

วัตถุประสงค์หลักเพื่อขยายรายได้และการจ้างทำให้สูงขึ้น เพราะการก่อหนี้เป็นการเพิ่มภาระหนี้ (debt burden) ให้กับคนรุ่นหลัง

การก่อหนี้ของรัฐบาลสามารถที่จะทำได้ทั้งแบบที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (expansionary borrowings) และแบบที่ไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (nonexpansionary borrowings) การก่อหนี้ที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ คือ การที่ระดับรายได้ และการจ้างงานทำ และระดับราคาเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การออม การบริโภค การลงทุน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ ของสังคม การขยายตัวของรายได้และระดับราคาเห็นได้ดังรูป

รูป 5.1 : การก่อหนี้ที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

การก่อหนี้ที่จะก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจหรือไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของหนี้และประเภทหนี้ก่อ แหล่งกู้ยืมเงินของรัฐบาลเพื่อหาเงินมาชดเชยงบประมาณขาดดุล คือ

- ธนาคารกลาง
- ธนาคารพาณิชย์
- ธนาคารออมสิน
- สถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์
- เอกชน

การก่อกำเนิดที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะก่อกำเนิดจาก

(1) **ธนาคารกลาง** การกู้เงินจากธนาคารกลางจะโดยการเบิกเงินเกินบัญชีหรือการขายหลักทรัพย์รัฐบาลให้กับธนาคารกลาง เป็นการนำเงินมาหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น (putting new money into circulation) เปรียบเสมือนหนึ่งการพิมพ์ธนบัตรขึ้นใช้ในระบบเศรษฐกิจ

(2) **ธนาคารพาณิชย์** การกู้จากธนาคารพาณิชย์ที่จะก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจะต้องอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ใช้หลักทรัพย์รัฐบาลเป็นทุนสำรองเงินฝากตามกฎหมาย วิธีการเช่นนี้ทำให้ธนาคารพาณิชย์ขยายเงินฝากได้มากขึ้น และเมื่อรัฐบาลนำเงินออกมาใช้จ่าย ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจก็จะมากขึ้น

(3) **กู้จากเอกชน** การกู้จากเอกชนที่จะก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ต่อเมื่อเอกชนนำเงินที่ถือไว้เฉย ๆ (hoarding) มาซื้อหลักทรัพย์รัฐบาล เงินส่วนนี้เดิมไม่ได้นำออกมาใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เมื่อรัฐบาลนำเงินที่กู้ไปมาใช้จ่าย ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจก็จะเพิ่มขึ้น

การก่อกำเนิดจะก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น ถ้ารัฐบาลก่อกำเนิดระยะสั้นหรือขายตั๋วเงินคลัง (treasury bills) เพราะหนี้ระยะสั้นลดสภาพคล่องของระบบเศรษฐกิจได้น้อยกว่าหนี้ระยะยาวหรือพันธบัตรรัฐบาล (government bonds)

การก่อกำเนิดที่ไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะก่อกำเนิดจาก

(1) **ธนาคารพาณิชย์** โดยที่รัฐบาลไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ใช้หลักทรัพย์รัฐบาลเป็นทุนสำรองเงินฝากตามกฎหมาย การสร้างเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ก็จะทำได้เท่าเดิม เงินส่วนที่รัฐบาลกู้ไปก็เป็นเงินที่ธนาคารพาณิชย์จะนำออกให้เอกชนกู้ยืมไปใช้จ่ายอยู่แล้ว การที่รัฐบาลนำไปใช้จ่ายจึงเป็นการเปลี่ยนมือผู้ใช้เงินเท่านั้น

(2) **ธนาคารออมสิน** ธนาคารออมสินเป็นธนาคารที่ระดมเงินออมจากประชาชนเพื่อไปให้รัฐบาลกู้ยืมอยู่แล้ว การกู้เงินจากธนาคารออมสินจึงไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

(3) สถาบันการเงินที่มีฐานะการพาณิชย์ เช่น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นต้น บริษัทเหล่านี้กู้เงินจากประชาชนเพื่อนำมาใช้จ่ายอยู่แล้ว การให้รัฐบาลกู้ยืมไปอีกที่หนึ่ง จึงเป็นการเปลี่ยนมือผู้ใช้เงินเท่านั้น

(4) เอกชน ถ้าเอกชนไม่นำเงินที่ถือไว้เฉย ๆ มาซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล แต่นำเงินส่วนที่จะใช้จ่ายหรือส่วนที่จะนำไปฝากธนาคารหรือสถาบันการเงินมาซื้อหลักทรัพย์รัฐบาล ก็จะเป็นการเปลี่ยนมือผู้ใช้เงินจากเอกชนมาเป็นรัฐบาล จึงไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

การก่อกำเนิดที่ไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รัฐบาลควรจะก่อกำเนิดระยะยาวหรือขายพันธบัตรรัฐบาล เพราะหนี้ระยะยาวลดสภาพคล่องของระบบเศรษฐกิจได้ดีกว่าหนี้ระยะสั้น

2. แนวคำถามแบบขยายความ

จงอธิบายให้ชัดเจน พร้อมเขียนภาพประกอบคำอธิบาย (ถ้าเขียนได้)

1. งบประมาณขาดดุล.....
.....
..... (ค.ต. 140)

2. งบประมาณสมดุล.....
.....
..... (ค.ต. 140)

3. แหล่งที่มาของรายได้.....
.....
..... (ค.)

4. ฐานปริมาณเงิน.....
.....
..... (ค.ต.)

5. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดฐานปริมาณเงิน.....
.....
..... (ค.)

6. กำหนดให้ $T = tY$ จงพิสูจน์เงื่อนไขที่เมื่ออัตราภาษีลดลง รายได้จากการจัดเก็บภาษี
จะมากขึ้น.....
.....
..... (ค.ต. 151)

7. การลดอัตราภาษีจะทำให้มีรายได้จากภาษีมากขึ้น จะต้องทำบนเงื่อนไขหรือทำในขณะ
ที่.....
.....
..... (ค.ต. 156-7)

9. การก่อหนี้ที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

.....

..... (ค.ต. 159)

9. การก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ.....

.....

..... (ค.ต. 159)

10. แหล่งเงินกู้ของรัฐบาลเพื่อหาเงินมาชดเชยงบประมาณขาดดุล.....

.....

..... (ค.)

3. แนวคำถามแบบขยายความคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

จงอธิบายคำศัพท์และความหมายให้ชัดเจน พร้อมเขียนภาพประกอบคำอธิบาย
(ถ้าเขียนได้)

1. Deficit Finance
.....
..... (ค.ต. 139-40)
2. Balance Budget
.....
..... (ค.ต. 140)
3. Deficit Spendings
.....
..... (ค.ต. 141)
4. Full Income Expansionary Effect.
.....
..... (ค.ต. 143)
5. Monetary Base
.....
..... (ค.ต. 143)
6. Money creation..
.....
..... (ค.ต. 144)
7. Income - Based tax
.....
..... (ค.)

8.	Consumption – Based Tax.....	(P.)
9.	Proportional Tax Rate.....	(P.)
10.	Debt Finance.....	(0.157)
11.	Debt Burden	(P.)
12.	Expansionary Borrowings (Effects).....	(P. 159)
13.	Non-Expansionary Borrowings (Effects)	(P. 159)
14.	Treasury Bills	(P.)
15.	Government Bonds.....	(P.)
16.	Hoarding.....	(P.)

4. แนวคำถามแบบปรนัย

จงเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. งบประมาณขาดดุล คือ

1. รายจ่ายมากกว่ารายได้	2. รายจ่ายน้อยกว่ารายได้
3. รายจ่ายมากกว่ารายรับ	4. รายจ่ายน้อยกว่ารายรับ

(ค.ต. 140)

2. งบประมาณเกินดุล คือ

1. รายจ่ายมากกว่ารายได้	2. รายจ่ายน้อยกว่ารายได้
3. รายจ่ายมากกว่ารายรับ	4. รายจ่ายน้อยกว่ารายรับ

(ค.)

3. งบประมาณสมดุล คือ

1. รายจ่ายเท่ากับรายได้	2. รายจ่ายเท่ากับรายรับ
3. รายจ่ายเท่ากับรายได้บวกเงินกู้	4. รายจ่ายเท่ากับรายได้บวกเงินคงคลัง

(ค.ต. 140)

4. เมื่อพูดถึงรายได้ (revenue) ของรัฐบาล จะหมายถึง

1. รายได้จากภาษีอากร	2. รายได้จากรัฐพาณิชย์
3. รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	4. ถูกทุกข้อ

(ค.)

5. เงินคงคลัง

1. เป็นเงินที่รัฐบาลเบิกเกินบัญชี
2. เป็นเงินเหลือใช้ของปีงบประมาณก่อน
3. เป็นเงินเหลือใช้ในวงงบประมาณของปีงบประมาณนั้น ๆ
4. เป็นเงินออมของรัฐบาล

(ค.)

6. การใช้นโยบายงบประมาณขาดดุลจะก่อให้เกิดการขยายตัวของรายได้เต็มที่ เมื่อ

1. อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น
2. การลงทุนเพิ่มขึ้น

3. ปริมาณเงินขยายตัวออกไปเป็นจำนวนเพียงพอที่จะทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลง
 4. ปริมาณเงินขยายตัวออกไปเป็นจำนวนเพียงพอที่จะไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลง
- (ค.ต. 143)

7. การใช้นโยบายงบประมาณสมดุลจะก่อให้เกิดการขยายตัวของรายได้เต็มที่ (ขยายตัวเท่ากับ 1 ซึ่งเป็นค่าตัวทวีของงบประมาณสมดุล) เมื่อ

1. อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น
 2. การลงทุนเพิ่มขึ้น
 3. ปริมาณเงินขยายตัวออกไปเป็นจำนวนที่เพียงพอที่จะทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลง
 4. ปริมาณเงินขยายตัวออกไปเป็นจำนวนที่เพียงพอที่จะไม่ทำให้อัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลง
- (ค.ต. 149)

8. การลดอัตราเงินอุดหนุนตามกฎหมายของธนาคารพาณิชย์ จะทำให้ธนาคารพาณิชย์

1. สร้างเงินฝากได้มากขึ้น
2. สร้างเงินฝากได้น้อยลง
3. เงินฝากไม่เปลี่ยนแปลง
4. ปริมาณเงินลดลง

(ค.ต. 147)

9. การขาดเซงบประมาณขาดดุลที่ไม่สร้างภาระหนี้ให้กับคนรุ่นหลัง ทำได้โดยการ

1. เปลี่ยนแปลงฐานปริมาณเงิน
2. ลดอัตราภาษี
3. ก่อหนี้สาธารณะ
4. ข้อ 3 ผิด

(ค.)

10. การลดอัตราภาษีจะทำให้

1. รายได้จากภาษีเพิ่มขึ้น
2. รายได้จากภาษีน้อยลง
3. รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น
4. ถูกทุกข้อ

(ค.ต. 150)

11. การลดอัตราภาษีจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นเมื่อ

1. การลงทุนมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ
2. อัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง
3. เศรษฐกิจมีประสิทธิภาพการผลิตส่วนเกิน
4. ถูกทุกข้อ

(ค.ต. 156-7)

12. การลดอัตราภาษีจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นเมื่อ

1. เศรษฐกิจปรากฏสภาพการว่างงาน
2. ความต้องการถือเงินไว้เกินกว่าใดมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ย
3. เส้น LM มีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยสูง
4. ถูกทุกข้อ

(ค.ต. 156-7)

13. วัตถุประสงค์หลักของการกีดกันนี้สาธารณะเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล คือ

1. เพื่อหาเงินมาปิดหีบงบประมาณให้ลงตัว
2. เพื่อหาเงินมาใช้จ่ายตามโครงการต่าง ๆ
3. เพื่อยกระดับรายได้และการมีงานทำให้สูงขึ้น
4. ถูกทุกข้อ

(ค.)

14. การกีดกันที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ คือ

1. การเพิ่มขึ้นของระดับราคา รายได้ อัตราดอกเบี้ย
2. การเพิ่มขึ้นของการออม การบริโภค การลงทุน
3. การเพิ่มขึ้นของระดับราคา รายได้ อัตราดอกเบี้ยคงที่
4. ถูกทุกข้อ

(ค.)

15. การกู้เงินจากแหล่งใดที่เปรียบได้เสมือนหนึ่งรัฐบาลพิมพ์ธนบัตรขึ้นมาใช้ในระบบเศรษฐกิจ

1. ธนาคารกลาง
2. ธนาคารพาณิชย์
3. สถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์
4. ถูกทุกข้อ

(ค.)

16. การกู้เงินจากแหล่งใดที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

1. ธนาคารกลาง
2. ธนาคารพาณิชย์โดยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ใช้หลักทรัพย์รัฐบาลเป็นทุนสำรองเงินฝากตามกฎหมายได้
3. เอกชนโดยที่เอกชนนำเงินที่ถือไว้เฉย ๆ มาซื้อหลักทรัพย์รัฐบาล
4. ถูกทุกข้อ

17. การกู้เงินจากแหล่งใดที่ไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

1. ธนาคารออมสิน	2. สถาบันการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์
3. เอกชน	4. ถูกทุกข้อ

(ก.)

18. หลักทรัพย์รัฐบาลชนิดใดที่ลดสภาพคล่องของระบบเศรษฐกิจได้น้อย

1. พันธบัตร	2. ตั๋วเงินคลัง
3. การก่องหนี้ระยะยาว	4. การก่องหนี้ระยะสั้น

(ค.)

5. แนวคำถามแบบอัตนัย

จงอธิบายให้ละเอียดและชัดเจน พร้อมเขียนภาพประกอบคำอธิบายและพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางคณิตศาสตร์ (ถ้าเป็นไปได้)

1. นโยบายงบประมาณขาดดุลและสมดุลจะก่อให้เกิดการขยายตัวของรายได้และการมีงานทำอย่างไร จงอธิบาย (ค.ต. 140-3)
2. จงอธิบายความหมายของฐานปริมาณและปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดฐานปริมาณเงิน (ค.ต. 143)
3. จงสร้างตัวแบบ แล้วพิสูจน์ให้เห็นว่า $dY = 1/(1-c) \cdot dG$ และ $dY = 1/(1-c+ct) \cdot dG$ (ค. 145-6)
4. จงสร้างตัวแบบแล้วพิสูจน์ให้เห็นว่า $dY = (V/z) \cdot dH$ (ค. 146-8)
5. จงอธิบายการชดเชยงบประมาณขาดดุลโดยการเปลี่ยนแปลงฐานปริมาณเงิน จะมีผลต่อระดับรายได้และอัตราดอกเบี้ยอย่างไร (ค.ต. 143-50)
6. จงอธิบายการลดอัตราภาษีเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล จะมีผลต่อระดับรายได้และอัตราดอกเบี้ยอย่างไร (ค.ต. 150-7)
7. จงอธิบายการก่อกวนนี้สาธารณะเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล จะมีผลต่อระดับรายได้และอัตราดอกเบี้ยอย่างไร (ทั้งกรณีที่เกิดการขยายตัวและไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ) (ค.ต. 157-9)